

KURIER LITEWSKI

w WILNIE dnia 3. Lutego V. S. ROKU 1809

MADRYT d. 13 stycznia. Dwudziesty szósty dziennik W. woyska w Hiszpanii w głównej kwaterze Valladolid dnia 7 stycznia. G. Gouvion S. Cyr dowódca 7go korpusu, ledwo wszedł do Barcelony, natychmiast ruszył na nieprzyjaciela, który nad brzegami Lobregat stał w oszańcowanym obozie, zdobył okopy, insurgentów rozgromił, dział 25 zabrał, pędził mil dziesięć i ważne miasto Taragonę opanował.

Tu umieszczony jest rapport czynności G. S. Cyr, który my w Numerze 8 położyliśmy; przydamy więc to tylko że Hiszpani stracili 700 zabitych a 900 jeńców. Kwadrans dłuższego odporu zgubiłby całą rokoszanow kolumnę. Pod Carderon G. Redynga rodem Szwaycara, koń lotny uratował od pogoni jednego strzelca Francuzkiego. Czynności korpusu wschodnich Piryneów następnym sposobem są opisane. Dnia 5 grudnia Insurgenci szturm przypuścili do Barcellony, wszędzie odparci otworzyli baterią od 5 dział 24 funtowych i 4 moździerzy 10 calowych, azatem straszliwy ogień przeciwko sypiacej się reducie naszej rozpoczął się. Po kilkodzienniej pracy dokonczona została reduta. W temże czasie zabito wiele ludzi małe utarczki; do szturm nieprzyszło: w miarę założonych przez nas baterii, rokoszanie przeciwnie wysypywali. Dnia 12 G. Duhesme wystąpił na wziady dla poznania sił i bateriów nieprzyjacielskich. Odparliśmy wszędzie forpoczty i opuszczone roboty zniszczyliśmy. Dnia 15 G. Duhesme postrzegłszy poruszenie woyska nieprzyjacielskiego na lewym skrzydle, które z S. André ustąpiło, posłał tam jeden batalion: ten wypędził z tamtąd straż tylną i do Moncada ścigał. Wkrótce mieliśmy wiadomość że 10 t. wyszło do Ostalrie i Girone; na gurach Gracia postrzegliśmy drugą kolumnę w tę stronę ciągnącą; wysłany 7my regiment uderzył z taką natarczywością, że cofnąć się i na gurach schronienia szukać musiała. Domyśliwszy się G. Duhesme z tego poruszenia Hiszpanów o nadciągnięciu korpusu G. S. Cyr chcąc siły rozzerwać, postanowił na wszystkie szanse uderzyć: cztery więc bataliony i 300 jazdy poszły na wieś Saria, i wraz dwa bataliony Fracuzkie i jeden Neapolitański zdobył baterie przed tem stanowiskiem będące. Dywizye Włoskie ku Esplugas postąpiły: regiment 7my mający okrążyć gury z tyłu, napadnięty przez kolumnę Hiszpańską która z gór Gracia zesłała, bronił się mężnie i zwyciężył. Temczasem wzmocniony nieprzyjaciel pod Sarria ośmiu batalionami i 4ma działami wdrzeć się do tej wsi usiłował; lecz ogniem z dział rządzonych przez Półkownika Fabre, i 37mym regimentem woltizerów odparty cofnąć się musiał. Tegoż czasu ruszyli Hiszpani z pod Hospitalet chcąc

oskrzydlić dywizyą Włochów z lewego skrzydła, lecz i tu przez batalion welitów odparci zostali nakoniec pod wieczór gdyśmy całą linią uderzyli, ustępować we wszystkich punktach musieli. Zdobyliśmy w tem dniu dział 8, wiele ładunków, prochu, kul działowych, 40 t. racyi chleba, wiele innych zapasów do oblężenia potrzebnych, oraz dostatkim rozmaitej żywności. Dywizya Włoska pędziła nieprzyjaciół po za Esplugas i Hospitalet aż za rzekę Lobregat. Wystane posłuchy doniosły że woysko Francuzkie nadciągnęło do Moncada i tam nocowało. G. Duhesme natychmiast wyjechał naprzeciw i przeszedł z woyskiem Wschodnich Piryneów pod komendę G. S. Cyr. G. Lechi, Adiutant dowodzący Devaux i Półkownik regimentu 7 Aussenac wiele G. Duhesme pomogli. Dalszy teraz ciąg dziennika kładniemy.

Te rapporta GG. Gouvion S. Cyr i Duhesme, zawierające szczegóły wypadków w Katalonii czynią zaszczyt i chwałę wodzom, którzy znamienite talenta i stałość okazali. Woyska Włoskie odkryły się chwałą. Imperator, który sam one utworzył i wyćwiczył w kampanii roku 5 przejęty był radością z dobrego w ich postępowania. Welitowie zaś z wielką postępną bez zarzutu z nadzwyczajną odwagą. Od czasu Rzymian niewalczyli Włosi w Hiszpanii: niema żadnej epoki w tej ogromnej lat kolei, tak chwalebnej dla oręża Włoskiego jak dzisiejsza. Królestwo Włoskie liczy już 80 t. żołnierzy, dobranych żołnierzy; może być zatem pewne iż niestanie się odtąd woyny teatrem.

Imperator przeniósł główną kwaterę z Benavente do Valladolid. Dzisiaj przyjmował wszystkich urzędników miejscowych. Rozstrzelano tu 10 najgorszych ludzi, którzy zamordowali własnego G. Cevallos i wszystkich dostojnych przesładowali. Imperator rozkazał skasować klasztor Dominikanów za zamordowanie jednego w nim Francuza: przeciwnie oświadczył ukontentowanie Benedyktynom światłym duchownym, którzy nie tylko nie zachęcali do rozruchów i mordów, lecz odważnie i pracowicie lud do porządku i cichości przyprowadzali: kazał sobie przedstawić tych zakonników i oświadczył im że rad jest wdzięcznym być dla nich tem barziej że wielu członków zakonu S. Benedykta we Francyi i we Włoszech wślawiło się nauką i umiejętnościami. W ogólności Duchowieństwo miasta Valladolid jest dobre; niebezpiecznemi są tylko mnisi zapaleni naczelnicy Inkwizycji: ci zboczywszy własne ręce we krwi nieszczęśliwego Francuza na ewangelii zaprzysięgli że on do szpitalu był zaprowadzony; wyznali potem że ciało jego wrzucili do studni, w której rzeczywiście trupa znaleziono. Obłudni i okrotni ludzie

Opowiadacie intolerancją; do niezgod i mordow zachęcacie; nieieścieście bynajmniej Ministrami Ewangelii! Nie obaczy już Europa rzezi protestantów; ani miast swoich oświeci na obchod tego okrucieństwa. Tolerancja, pierwszy przymiot miłości bliźniego, pierwsze prawo ludzkości, jest naysławniejszą maksymą Ewangelii. Był czas, w którym fałszywi religii Chrześcijańskiej nauczyciele, powodowani doczesnym wpływem osiągnięcia władzy we wszystkich ciemnych narodach, opowiadali światu intolerancję; wszyscy tacy, iakiejkolwiek bądź dostojności byli, własne swoje potępienie opowiadali stawiając się narodów posmiewiskiem.

Mar: Soult X. Dalmacyi tego wieczora stanął w Lugo. Liczne ienców dywizye przychodzą do naszego miasta GB. Tevenay w 500 koni uderzył pod Toro na 300 rokoszanów, część iedną zrabował, resztę wziął w niewolę; w tej potyczce Półkownik Hollenderski od huzarów raniiony został.

Dwudziesty siódmy dziennik w Walladolid dnia 9. Po rozprawie pod Prieros Mar: Soult X. Dalmacyi postanowił wyprzeć nieprzyjaciół z wozu Piedra Filla. Długą odbył podróż; napędził naresztę Anglików, 1500 wziął w niewolę i 5 dział z wielu wozami prochowemi zabrał. Popsuli nieprzyjaciele wiele lawetów wozów bagażowych i amunicyjnych: przepasali między gurami zarzucone były zepsutemi częściami. GG. Lorge i Lahoussaye znaleźli w tem odmiecie porzucone wozy pełne złota i srebra do dwóch milionów wynoszące. Jest to iedna część skarbu Angielskiego. Dnia 4 straż przednia stanęła wieczorem w Castillo i Rodedo; d. 5 dopędziła straż tylna Anglików. W nocy przystąpiła do przygotowania do wysadzenia mostu na powietrze; podobnie pod Cruciel most drugi uratowała. Wieczorem GG. Lorge i Lahoussaye z dywizjami w Constantin stanęli; tegoż czasu Anglicy blisko Lugo znajdowali się. Dnia 6 Mar: Soult X. Dalmacyi ruszył do tego miasta. Wojsko Angielskie pozbawione bagażów, wojennych potrzeb, i połowy koni z pod iazdy, niezmiernie wiele cierpi. Od wyjścia z Benavente do d. 3 naliczyliśmy na gościńcu 1800 koni Angielskich zastrzelonych.

Rozgromione szczątki wojska Margr: Romana na wszystkie rosypały się strony. Regiment 8my dragonów d. 1 stycznia złamał piechotę Hiszpańską w kwadrat uszykowaną. Regiment Królewski; Maiorka, Hibernia, Barcelloński i Neapolitański w niewolę poszły, G. Maupetit na czele brygady dragonów napotkał pod Zamora 800 uciekających Hiszpanów, uderzył na nich, rozgromił, i przeszło 400 zrabował albo uwięził. Wiesniacy Galicyi i Leonu niemają żadnej litości dla Anglików, których mimo surowego zakazu po drogach imają i mordują. Mar: Ney X. Elchingen ma główną kwaterę na granicy Leonu i Galicyi w Villafraanca. Mar: Victor X. Bellune stoi nad rzeką Tagus. Gwardya zgromadza się w Valladolid. Miasta Palencya, Leon, Segovia, Avila Astorga i dal-sze przysyłają tłumne do Króla Józefa deputacje. Ucieczka Anglików, rozproszenie szczątków wojsk Galicyjskiego i Extremadurskiego, doswiadczenie kłósk wojennych, wszystko przekonywa mieszkań-

cow i do posłuszeństwa prawej władzy nawraca. Stolica przed innemi celuje: przyrzekli obywatele Jmperatorowi bronić i wspierać wszystkimi siłami Józefa, jeżeliby im dał iego za Króla. Złożone Napoleonowi protokoły przeświadczaia że 28700 oyców familii zaprzysięgło przed N. Sakramentem.

Dwudziesty osmy dziennik d. 13 w Valladolid. Zdobyte wczęści skarby Angielskie million 800 t. franków wynoszą; podług powiesci mieszkańców 10 milionów uprowadzić mieli Anglicy. Rozumiejąc wódz Angielski że artylerya i piechota Francuzka nie jest za nim w pogoni, że nawet w gurach Galicyjskich pospieszyć za nim niepodołałaby, postanowiwszy uderzyć na iazdę i wołyżerów których iedynie w tyle być sędził, zatrzymał się pod Castro, i oparł skrzydło prawe o rzekę Tamboia pod Lugo płynącą, do przeprawy bez mostu niepodobną. Mar: Soult X. Dalmacyi stanął naprzeciw Anglikom d. 6; siał wojska artylerya i piechotę cały dzień 7my, rozpoznawał stanowisko dnia 8, na lewe skrzydło postanowiwszy uderzyć rozporządził wszystko do stoczenia walney bitwy d. 9. Poznawszy to Anglicy w nocy uciekli, zostawiając w Lugo 300 chorych w szpitalach, 18 dział i 300 wozów z prochami. Z rana przednia straż nasza weszła do Lugo, gdzie jeszcze 900 ienców zagarnęła. Miasto Lugo i okolice zastane są końmi Angielskimi; stracili już 2500 od zaczętego marszu do okrętów. Deszcz i śnieg padł nieprzerwanie. Anglicy uciekają ile mogą do Corogne, gdzie na nich czeka 400 statków przewozowych. Już narazili się na przeszkodę wojenną, część artyleryi i przeszło 3000 ienców. Dnia 10 straż przednia Francuzka była w Betaneos o mil 4 od Corogne. Mar: Ney X. Elchingen znajduje się z swoim korpusem blisko Lugo. Licząc chorych, obłąkanych, zabitych przez wiesniaków, i wziętych w niewolę, stracili Anglicy trzecią część wojska swojego; zostało jeszcze 18000; lecz ci jeszcze na okręty niesiedli! Niemożna pojąć planu Anglików, ubiegli w czasie przykrym, po najgorszych drogach przeszło 75 mil wstępnie od Sahagun. Wódz naczelny, mąż biegły i rozważny, niemógł tego ułożyć, raczej nienawisć i wściekłość podyktowała ten plan Ministrom Angielskim. Duch tylko namiętności, i głupia duma posłać może 30 t ludzi na zgubę bez innej nadziei tylko w ucieczce. Rząd Angielski, iak ów kłamca w komedyi, sam siebie w sidłach własnych złowił. Skutkiem nagłej ucieczki zrabowali miasto Lugo. Mieszkańce Leonu i Galicyi nienawidzą Anglików: jest to zwycięstwo.

Miasto Zamora zapalone przez Anglików zamknęło bramy przed G. Maupetit. G. Durricau z 4 batalionami nadciągnął; przystawił do murów drabiny; wskoczyli żołnierze i najsławniejszych rozstrzelano. Między prowincjami Galicya naysławniejszymi; przyimuje Francuzów iako wybawców. Biskup w Lugo i duchowieństwo całej tej prowincyi naysławniejsze mają zdanie. Miasto Valladolid przysięgło Królowi Józefowi i podało prozbę do Jmperatora. Tu skazano na śmierć 6 hersztów buntu, którzy Francuzów zamordowali; rozstrzelano 5. szóstemu oycu czworga dzieci darował życie Jm-

perator za wstawieniem się duchowieństwa, któremu chciał okazać dowód swego ukontentowania z postępku świeckiego duchowieństwa w niektórych ważnych okolicznościach. Kładniemy tu proźbę Alkady, starszych i członków towarzystw miasta Valladolid.

Każdy i wszystkie gromady wyobrażające miasto Valladolid donoszą W. J. K. Mości, iż zwołane d. 10 do domów konsystorskich, zgromadziwszy się dla wynurzenia wdzięczności W. J. K. mości za okazaną temu miastu łaskawość znaną innym narodom i Madrytowi, postanowiły jednomyślnie złożyć przysięgę na wierność i posłuszeństwo swojemu Panu i Królowi Don Józefowi Napoleonowi i bratu W. J. K. Mosci bez żadnej restrykcyi w Kościele Jezusa Nazarańskiego przy zapalonych świecach. wystawionym N. Sakramencie wręczę D. Fran Gyanizo i D. Józ Gomez wyznaczonych od Kapituły Komisarzów. Zatem wszyscy zaprzysięgli i zgodzili się wysłać deputacyą do W. J. K. Mości z tym uwiadomieniem oraz przełożeniem podziwiania miasta nad wspaniałością łaskawością, dobrocią W. J. K. Mosci. Prosimy cię Panie nayspokorniej o podobneż nadal dobrodziejstwa wielkiej duszy twojej.

Napoleon utworzyć kazał gwardye narodowe, następne wyrokiem d. 15 grudnia przepisując prawidła. W Madrycie będą 4 bataliony gwardyi narodowej, każdy od 4 kompanii. Batalion mieć będzie iednego naczelnika i Adiutanta Maiora; w każdej kompanii będzie ieden Kapitan, Porucznik i Podporucznik. Ogółem będzie 1600 ludzi w tych 4 batalionach. Muncypalność wybierze ich z pomiędzy właścicieli domy posiadających i kupców sklepy mających. Ci zebrawszy się do kościoła podadzą Gubernatorowi Officerów do wyboru; Officerowie podadzą do wyboru Naczelników batalionowych i Adiutantów Maiorów. Bataliony dostaną po chorągwi. Żołnierzom broń rozdaną będzie. Officerowie nosić będą odpowiednie stopniowi szlify. Gwardyaey własnym kosztem umundurowują siebie; stać będą na straży przy ratuszu, kościołach, Ministeryach i na rynkach. Będzie także w Madrycie kompania konnej gwardyi ze 117 ludzi, którzy wszystko sobie sprawią. Ci będą utrzymywać policyą po ulicach i opiekować się dowożącemi żywność. Podobnież po iednym batalionie gwardyi narodowej będzie w Toledo, Segowii, Talavera, Guadalaxara, Alcala i Valladolid, a po kompanii w innych miastach. Jeżeli Alcadowie, naczelnicy prowincjonalni uznali gdzie potrzebę gwardyi narodowej zaniosą oto proźbę do Maiora Generalnego.

G. Latour Maubourg z dywizyą dragonów zabrał i rozpedził rokoszanów w prowincyi Cuenca ziawionych się. Mar: Kellerman X. Valmy mający woysko odwodowe prowadzić przybył do naszej stolicy. O flocie w Cadix niema żadnej wiadomości. O Inkwizycyi przez Napoleona zniesionej taką pisma publiczne dają wiadomość. Roku 1484 upowszechnioną była w Hiszpanii. Torquemada! Spowiednik Królowey Jzabelli i natenczas wielki Inkwizytor ugruntował ją w tem państwie. Wprzeciągu lat 14 pociągnął przed swój Trybu

nał 100 t, z tych 6 t. na stos potępił. Król Filip 3 widząc z okna dwie ofiary na stos prowadzone niemógł się wstrzymać od żalu, Inkwizycya rozumiała się obrażoną, i zadosyc uczynienia żądała: dobry Król musiał umyć się we krwi, która potem przez kątą spaloną została. Palearius pisząc o niesmiertelności duszy wolnie wspomniawszy Inkwizycyą, musiał więc na stos wstąpić. Wielki Gallilai 70 letni starzec zgnął w więzieniu ponieważ dowiódł ruchu ziemi; musiał odwołać zdanie, iednak z więzienia niewyszedł.

PARYŻ dnia 21 stycznia. Jeszcze niepowrócił Napoleon do tej stolicy; niewiemy nawet czy się w drodze znajduje. Lecz ponieważ często zwykł sławę wyprzedzać; pierwiej zatem może powrócić, niżeli dójdzie o przyjeździe wiadomość. Austria przybiera postać wojenną. Inżynier Austriacki zdiął plan bitwy pamiętnej pod Ulm d. 14 października. Ma on wchodzić do dzieła wojskowego, nad którym G. Mack pracuje. Drudzy rozumieją że iedna znamienita osoba dworu rozumiejąc że woysko usłoby kłeski poszedłszy za młodym geniuszem, kazała zrobić plan pomieniony. Są w Wiedniu młodzi panicze którzyby chcieli powrócić na teatr i doświadczyć czyliby niemogli grać świetniejszej roli od tej, kiedy przed Imperatorem dumnie broń składali; oznaczają już z daleka piękne stanowiska dla milicyow Austriackich, ubolewają tylko że równiny Ulmeńskie nie są dość obszerne dla insurrekcyi Węgierskiej. Podobne myśli Wiedeńczyków nie niesprawia oprócz upadku papierów bankowych. Nie wielką one są nadzieją tam gdzie zapalone głowy chcą zburzyć spokojność. Wszystkie klasy ludzi w Niemczech potrzebują pokoju, znana jest mądrość i szczerść Franciszka 12, niektórzy Xiążęta z jego familii warci szacunku; trzeba śledzić sprawców milicyi insurrekcyi i dalszych gwałtownych środków które mogą zaburzyć Europę. Zamieszanie doświadczone w skarbie dowiodło że to uzbrojenie się przechodzi siły Austrii i kredyt ruinuje. Między wyliczoną w Gazetach ludnością 23 mill. czyż znajduje się trzecia część prawdziwych Austriaków? Czyż Gallicyanów 5 mill. walczyć będzie przeciw Napoleonowi i jego sprzymierzeńcom? Czyliż 3 mill. Węgrzynów zechce sciągać na swą ziemię kłeski obcey dla nich wojny. Słowacy Wołochy Siedmiogrodzianie w Węgrzech osadowieni różnią się od Austriaków, językiem obyczajami i myślenia sposobem. Maż wielki potrafiłby poiednać te niezgodne żywioły i utworzyć ogromną potęgę, lecz od Józefa nikt o tem niemyśli. Monarchia zawierająca w sobie nasiona niezgody jest blizką zguby. Przeciwno komuż na lądzie uzbraja się Austria? Zapewne przeciw tym, których się obawia. Dla czegożby lękała się Francyi, jeżeli jest szczerą przyjaciółką polityki lądowej, jeżeli szczerze o tem zaręczała i porty nieprzyjaciółom lądowym zamknęła? Jeżeli się uzbraja przeciwko Francyi, nieważnie czyni; oddawszy przedmurze swoje, Tyrol, niczym Wiednia nie zastąpi. Jeżeli Dumni broń rozdaia dla zrobienia wewnętrznej rewolucyi; niech patrzą Astracy na nieszczęścia Hiszpanii. Gazeta Wiedeńska powta-

rzając dzienniki Angielskie w Tryeście wydawane długo ogłaszała świetne zwycięstwa rokoszanów, lecz niech się milicya Austriacka i insurrekcyja Węgierska nauczą z tego przykładu że woysko Francuzkie wszędzie jest obecne gdzie tylko pokaże się nieprzyjaciół. Pierwsze poruszenie woysk zebranych w krajach ligi reńskiej i w Królestwie Włoskim uciszyłoby burzę i uspokoiłoby wicherzących apostołów insurrekcyi. Wkrótceby przekonała się Austria że nowe milicye zrównać staremu woysku niemoga.

Tu następuje wyliczenie Kontingensow Xiążąt ligi reńskiej. Bawarya daie 30 t, Westfalia 25 t, Saxonia 20 t, Wurtemberg 12 t, Xięstwo Baden 8 t, Berg 5 t, Hesse 4 t, Wurtzburg 2 t, Nassau 1680, Gotha 1100, Meklenburg Schwerin 1000, Prymas 968, Weymar, 800, Oldenburg 800, Schwarzbουργ 650, Meklenburg Strelitz 400, Xiążęta Salski 300, Anhalt 800, Salm i Arenberg 702, Lippe 650, Jsenburg, Hohenzollern, Liechtenstein 650, Reuss 450. Ogółem Kotingensa niemieckie wynoszą 117950 ćwiczonych żołnierzy.

Pisma Londyńskie z rozpaczą opisują wyprawę Angielską do Hiszpanii, troskiwość o los żołnierzy sprzętów i całego woyska. Naresztę przydaia. Nieszczęścia domowe więcej przerażają. Za otwarciem Parlamentu, pewnie ustanowiona będzie Regencya. X. Wallis myśli przeciwie Królowey. Dwie przeciwne strony otaczają te osoby. Portland, Biskup Kanterbury, Lord Moira, Lord Grenville, między sobą rozróżnieni poiednać ich niezdolają. Niezdadni Ministrowie odpowiedzieć muszą za popełnione błędy. Czas gruntownie pomyśleć o zabezpieczeniu handlu potęgi i chwały Brytanii W. Niema już dla Anglii nadziei w Berlinie iakaz bydz może w Wiedniu? Przez iakież czary Austria zastraszy Francuzow, którzy przed 3 laty połowę iey krajow podbili? Mniej ona dzisiay, ma sposobow do wojny, anizeli przed dwuma miesiącami miała Hiszpania. Pieniężne posiłki Anglii nie wesprą więcej iak w ostatniej wojnie, którey rany ieszcze nie są zagoione. Przykład milicyi Hiszpańskich odeymie wszakże ufność w insurrekcyi Austriackiej. Daremne będą intrygi na dworze Wiedeńskim. Cesarz zna dostatecznie zgubne zabiegi nasze, nie myśli o wojnie. Można oszukać i zapalić głowy Wiedeńskiej młodzieży, iak poruszyliśmy Berlińską; lecz co za skutek? Na długo nie powstanie z upadku Monarchia Pruska. Anglia może znaleźć między bracią Cesarzowey Xiążęciami, którego przykład X. Pruskiego Ludwika nie zastraszy: mają Austriacy dumę, lecz braknie im mocy i wziętosci. Francuzów 150 t w Niemczech, 130 t. we Włoszech, 100 t. woysk ligi reńskiej, ogromna ta siła miesza wszystkie rozumowania i intrygi Ministrow. Austria musi bydz roztropną koniecznie. Czas jest żeby Ministrowie Angielscy nauczyl się rozumu albo rzadzić przestali.

Niektóre dzienniki Niemieckie rozgłosiły, że Austria sciaga na granice Czeskie i Styryi znaczne woyska, lecz ta wiadomosc jest wymysłem: Austria nie może myśleć o wojnie; barzo powoli podnosi twierdze, które uzbroić postanowiła. Lecz bydz może, zapowiedziana Koalicya północna prze-

w Wilnie w Drukarni XX. Piłarów.

ciw Anglii dla zaczęcia wojny zaczepney, która może bydz zyskową i powetować straty do tychczasowej wojny odporney. Między dworem naszym a Wiedeńskim trwa żywsza negocyacya nad inne czasy; Kuryerowie często na przemian biegaia. X. Esterhazy ma tu przyjechać pod tytułem oglądania teatrow.

WASHINGTON d. 8 listopada. Prezydent stanow ziednoczonych Ameryki przedstawił Kongresowi cały stan Rzeczypospolitey, w którym ona zostaje. Wszelkiego starania, pisze, dokładałem dla przywrócenia handlu przerwanego, którego wszystkie mocarstwa czują potrzebę. Wysłałem posłów do Londynu i Paryża; ofiarowałem Anglikom wyłączony Ameryki handel i jeżeli Brytania W. zrzekła się prawa przeglądania okrętow i zupełną wolność żeglugi Amerykanom przyznała. Ani zwolnione Embargo, ani ta wielka ofiara mogły nakłonić Anglię. Kongres rozwiąże co postanowić należy; czy stany mają zrzec się u dzielności a poddać się gwałtom, czy mocą odpierać raburki i stać się wzorem dla narodow. Niechcąc Anglię zadosyc uczynić za zniewagę na fregacie Chesapeake fladze Rzeczypospolitey wyrządzoną i od praw przemocy nieodstępuią. Stosunki z innymi mocarstwami Europy nieodmieniły się od czasu ostatniego posiedzenia: ziedną tylko Hiszpanią z przyczyny wielkich odmian związki są zawieszono. Z Opryszkami Barbarzyńskimi w dobrym zostaliśmy porozumieniu; iedną tylko niesprawiedliwość konsulowi naszemu przez Deia Algiera wyrządzoną powetować należy. Indyjanie sąsiedzi nasi zyczą dobrze stanom, w przekonaniu, że my ich za współbraci uważamy. Pokolenie Cherokeesen ma prosić stanow o wcielenie ich do Rzeczypospolitey. Dla zabezpieczenia portow i brzegow wszystko zrobiono; tylko roboty koło New York i New Orleans niedokończone. Statkow działowych wybudowaliśmy tego roku 103; są one dostateczne dla obrony; resztę dobudujemy prędko w potrzebie. Użyte woyska sciesniły Embargo i poskromiły zachwałych którzy temu prawu ulegać niechcieli. Aż nadto myśleć zawsze powinniśmy ażeby ciągle uzbroiona całego kraju milicya gotowa była odpierać najmocniejszych nieprzyjaciół. Założyć należy fabryki oręża, i różne rękodzielni, ażebyśmy mogli i obeysć się bez pomocy Europejczykow i użyć pieniędzy przez ustały handel w obrócie zatrzymanych. Dochody nasze przewyższają potrzeby; zapłaciliśmy już długi wszystkie; azatem postanowi czy zmniejszone bydz mają podatki, czy przewyżka zostać w kasie nieużyta, czy na publiczne roboty obróconą. Dziękuję nakoniec stanom za dwukrotnie położoną w osobie moiej ufność. Niemogłem uniknąć pomyłek w prowadzeniu interessow; taka jest kolej niedoskonałości natury naszej; to iednak pewna że mój rozum pomylił się, lecz moja chęć życzliwa nigdy niezblądziła. Proszę więc o przebaczenie. Waz charakter wasze przywiązanie do wolności, wasze posłuszeństwo prawom, kaza mi spodziewać się, iż odstępując od styru rządu nieprzestanie nigdy widzieć oyczyny moiej w szczęściu i chwale, które w najpóźniejsze wieki opatrność przedłuży.

D O D A T E K

Sąd Taxatorski Exdiwizorski na rozdział masy majątku po zesłym z tego swiata Niedziedzi Macieju Tyszkiewiczzu Kanon: Katedry Wilen: pozostałego; między wierzycieli tegoż Xdza Hrabi Tyszkiewicza Dekretem Remissynym Sądu Gł: Litt: Wilen: 2go. Depart: w Roku ominionym 1808. Mca: 9bra 23, d. zasłym naznaczony - w Ierminie Pierwszego zjazdu swego, to jest Dnia 18, Xbra 1808, Ru: Remissą Sądu Gł: Litt: oznaczonym, Jurysdykcją Sądow swoich w Mieście Wilnie w Pałacu zesłego X. Tyszkiewicza za Nrem 695, pod S Jerzym położonym ufundowawszy. Gdy wyrokiem swoim na Dniu 21 tegoż Mca, Xbra ogłoszonym przeznaczając Dillacye Gatunkowi Sprawy właściwe, wszystkie strony do tego Konkursu, sprawy bądź z iakiego obiektu należeć mogące, przez awizacie po trzykroć opublikować postanowił. Co przywodziąc do skutku treść wyroku swego wymienia. 1. między wszystkimi stronami stawiającemi i nie stawiającemi, Pozwanemi i nie pozwanemi do niniejszey Exdywizyi należeć mogącemi, nawzajem dillacyą Copiarum z praw Komportacyą Obligow, kart, wexlów, Jnskrypcyów, obrachunkow, notat korespondencyow, i wszelkiego tytułu Papierow do składu niniejszey Sprawy należnych. 2. Udzielnie na Pozwanych Gabryelu Mar: Mahnowieckim, Ferdynandzie Półkow: B. W. Pol: Tyszkiewiczach i Felixie Palczyńskim i le-nipoten Komportacyą Sum gotowych, Obligow, Kart i wszelkiego Tytułu Papierow, oraz iakiego bądź tytułu Ruchomości zabranej po zesłym X. Macieju Tyszkiewiczzu i co własnością tegoż X. Tyszkiewicza nazwać się może, na Jgnacym Byczkowskim Krzyża Brylantowego i dalszych zastaw X. Tyszkiewicza, na Albrichcie wszelkiej Ruchomości, Zboża, Koni, Bydła pozostałej w Dobrach Kapitulnych Ponarach, na Nowickim muzyki metrze, wszelkich Instrumentow, na Buywenównie kiesy złotej, sztuk materjow, Brylantow i cokolwiek własności zesłego X. Tyszkiewicza osiągnąć mogła, na Michale Tyszkiewiczzu koczka koni i dalszej Ruchomości, na Salmonowiczu Adw: Sądu Gł: W: na Józefie Sawickim Adw: Upit: na Czarnockim i Nowackim Aowokatach Wil: wszelkich a wszelkich papierow przez zesłego X. Tyszkiewicza lub Jgo Plenipotentów do promocyi interesow czyli w innym tytule powierzonych, na Symonie Zawiszy Sędz: Upit: Pietrze Koryzie ruchomości, koni, bydła miedzi, ptastwa Zboża i wszelkiego dobytku zesłego X. Tyszkiewicza na Regestrze porządnie, Datami sporządzonym, z opisaniem rzeczy i szacunku iesliby in natura dostarczyć nie można było, a na dalszych Pozwanych in natura przy Regestrach dostatecznie sporządzonych wedle przeznaczenia po-ryt Są: swiego w Mieście Wilnie w Kamienicy W. Pani Wolańskiej na ulicy Zamkowej za Nrem 9 położoney pod zawiadywaniem Regenta teyże Exdywizyi Wincen-tego Nowickiego będącey Jaby takową komportacyą ogulnym wyrokiem zakryślone w Roku idącym 1809 od dnia 10. Marca, do dnia 30, tegoż miesiąca, wszystkie stro-ny do teyże Exdywizyi należeć mogące, pod karami sprzeczniwta uskuteczniłi obo-wiązanie i zastrzega; a dla dostateczniejszey zaś wiadomości wszystkich stron przez ni-nieyszą Awizacyą potrzykroć przy Kuryerze Litewskim i Gazecie Sanct Petěrzbur-skiej z dołączeniem Regestru Debitorow z Warunkiem izby wszyscy Kredytorowie i pre-tensorowie w następu m tenamie zarazem i D-bitorowie pod utratą pretensyow swo-ich z dowodami do Sądu Exdywizorskiego stawali i iawili się, Tudziesz że na Debito-rach nie stawiających Sumę zarekoneskuie oraz że Pałac w Mieście Wilnie za S. Je-rzym pod Nrem 695, położony i wszelki dobytek po zesłym X. Macieju Hrabi Tyskie-wiczu pozostały na przysłym terminie zjazdu Sądowego to jest pierwszego maja te-18 9. Ru. przez Publiczną licytacyą więcey daiącemu wyprzedawane będą zastrzeżł i postanowił. Jakowa Awizacya z Protokula niniejszego Sądu Exdiwizorski zgodnie wy-pisana i wydana, pisow 1809. Januar: 10. Dnia w Wilnie.

Wincenty Nowicki Sądow Taxatorsko Exdywizorskich Regent.

Specyfikacya Długow do masy majątku po zesłym X. Macieju Hrabi Tyszkiewiczzu należnych. Na X Kruszewskim Kano: Wilen: refakcyi z Ru 1796, Zł: Pol: 3665, gro: 18, item natymże X. Kruszewskim za kartą w stopniu Karpowskiego i restancyi wedle rachunku z Ru 1798, zł: Pol: 2000, gro 24. Na Cładasewiczach Obywatelach Wilen: za atędy młynu zł: pol: 700, Ru. 1798. wedle rewersu X. Kruszewskiemu danego na X. Ciołkiewiczzu zł: pol: 133, gro: 10, 1796, Ru 9bra 8 Dnia na X. Szczepanie Kratzerze za kartą czer zł: 10, tegoż Ru i mca: dnia 20, na tymże za kartą czer: zł. 3, 1803, roku mca Grudnia 7, D. za kartą na Antonim Bohdanowiczu rubli assygn 150, 1807. R. mca. marca 23, dnia za rewersem na Symonie Zawiszy czer. 50, 1807, Ru mca. maja 29, dnia za kartą na Wincentym Bulharynie Pisarzu Grod: Upits: czer; zł: 25, 1807, roku augusta 7 dnia na X eżney Radziwiłowej Zyrmun: za obligiem rubli srebr: 300. 1787 9bra 13 dnia na Michale Klimaszewskim za Jnskrypcyą czer: zł: 20, W: Nowicki Re-gent

Słowo przeszłej Szarady E-le-k-c-y-e

Nowa Szarada.

Napoiem i lekarstwem pierwsze jest żeglarzy,
Od wielości dwóch drugich każdy się bor szarzy,
Wszystko jest miejscem w Litwie, gdzie wryta
Pamięć ludzkości północnego Tyta.

Na ulicy niemieckiej Milerowska zwanej do Kościoła Ewangelickiego nał. żywej pod Nrem dawniej 373, teraz Nrem 142, oznaczony wypuszczają się w trzyletnią arędowną Possessyą pokoje na pierwszym piętrze od ulicy mieszkanie dolne z sklepami wozownią więcej dającym; termina do Licytacji przeznaczają się pierwszy na dniu 13, drugi na dniu 20 trzeci na dniu 24. Febr: życzący tedy mieć takowe mieszkania niech raczą się udać do Kamienicy przy Kościele pod Nrem 140, w pomienionych terminach dla Licytowania w czasie po obiednim o Godzinie drugiej.

Uwładam się, Amatorów Obrazów oleino malowanych iż puszcza się na Loterię sztuk 26, obrazów oszacowanych przez koneserów 1500 rubli srebrnych Biletów będzie 500, z tych wygrywa 20, Bilet kosztuje 3. rubli srebrne widzieć każdego dnia te obrazy, iako innych wiele które są do sprzedania, nayspierwszych Artystów na ulicy niemieckiej pod Nrem 374, w Domu JP. Lisaniewiczowej Loteria ciągnąć się będzie 12. Februraryi Biletów dostać można u JPana Mancelmana, i w Kazyno u W. JP. Prefekta.

D. 3. Lutego 1809, we środę, to jest Dnia 17 Miesiąca bieżącego, będzie dane w Ratuszu Oratorium Haydna, pod tytułem *Stworzenia Świata*, w Języku Polskim Orkiestra będzie złożona więcej niż ze sta osob. Przychód z tego Kóncertu, jest przeznaczony na dostarczenie bez płatnie lekarstw, ubogim chorym Miasta Wilna.

Kamienica Bractwa Roż. S. zwana Romanowa, położona w Wilnie na Rogu Ulicy Szklaney puszczonej będzie licytacyą na lat kilka w possesyą arędowną. Dzień pierwszy licytacji kędzie 9 tego miesiąca; drugim będzie dzień 11ty a ostatnim dzień 15ty licytacya będzie odbywać się zawsze o godzinie trzeciej po południu w celi Xa Promotora tego Bractwa.

Rząd Gubern. Litt Wileński obawia, ażeby tuteysi obywatele iadący na Kiiwskie Kontrakty dla zawarcia umowy na swe majątki o przedaz lub zastaw, podług Juiennego naywyższego Ukazu 1797 9bra 12 i podług bankowej ustawy 1806 Julii 22 w punkcie 12, składali przy zawarciu umow formalne od wyższej Zwierzchności świadectwa iako ich majątki są własne anie lenne, niezakładne i nie są pod zaprzeczeniem. 1809 Janu. ary 16.

Trybunał pierwszy Instancyi Departamentu Warszawskiego. Gdy Ur. Paweł Jan Poniatowski iuz przeszło od lat dziesięciu nie wiadomo gdzie się znayduie, ani żadney o sobie nie daie wiadomości, zatem na żądanie Sukcessorów obwieszcza tegoż ninieyszym, ażeby się w przeciągu miesiący dziewięciu a naydaley na dzień Osiemnasty Listopada Roku przyszłego 1809 nie zawodnie zgłosił, gdyż w przypadku niezgłoszenia się, Trybunał onego, stosownie do prawa, zanieżyjącego uzna, i Majątek iego, naybliższym sukcesorom wydanym zostanie działo się w Warszawie w pałacu rządowym na sessyi Dnia 22 Grudnia 1808. do akt Kurateli Pawła Jana Poniatowskiego Prezydniący Kalinowski.

Od komenderowanego przez JW. wojennego Ministra, Członka wojenney kolegiij Generalnego Maiera, i Komendanta Wilenskiego Prowiatniskiego, ośpo, się wszystkim mającym prawne pretensye do Komisyi Wilenskiego Prowiatniskiego, ośpo, się dostarczony przez nich prowiant i furaz, a takoz z drugich rachunkow wynikłych z 1. Janu. ary do 1. Junii przeszło 1808 Roku, iżby ci dla otrzymania zupełney satysfakcyi stawali z pewnemi dowodami i dokumentami, sami osobiscie, lub przysłali od siebie plenipotentow z prawnymi i zaswiadczonymi przez Sądownictwa plenipotentcyami nie odmiennie od daty ninieyszey za trzy tygodnie. Przy czym nadali by swym plenipotentom zupełną moc na takowe zdarzenia, iesliby potrzeba wypadala wchodzić wiakowe bądź umowy lub układy z JJWW: Ciwilnym Gubernatorem i General Maiozem Komnenom. Datt w Wilnie Roku 1809 Mca Janu. ary 20 Dnia.

Ogłosza się wiadomość przez ninieyszą publikacyą Jz pzeszłych Adwokatów Białaszewiczu i Skrzekiewiczzu znayduią się w lokacyi Papiery u WJP. Gryfina Sekretarza Kolleskiego mieszkającego w Wilnie w domu XX. Missionarzew za Subocz bramą, po które właściciele mają się iawic Sami lub przez Plenipotentow dla odebrania. Potymże Białaszewiczu pozostała Garderoba Bielizna; Kleynoty, Zagarki, Srybro, Cyna, Miedz, będzie się przedawac przez publiczną licytacyą D. 26. Janu. ary Roku bieżącego na Ratuszu Wilenskim

Cena Produktow: beczka od garcy 144 żyta Rubli 9 Przenicy Rubli 15. Jęczmienia Rub 7 kop 20 Owsa Rub 5 Faska Masła Rub 5 Chleba razowego funt groszy 2 i trzy czwierci Assygnata sto rublowa po rubli srebr 50 Dukat po rubli 3 kop 33.

Roku 1809 Mca Janu. ary 20 dnia Sąd Taxatorsko Exdywizorski do dobr Soł w Powiecie Oszmiańskim leżących na skutek Remmissy Gli: Litt: Sądu i pierwszo ziazdowego swoi iego wyroku, w terminie z odkładu przypadającym w komplecie zebrany, po między innem wyrokami postanowił imo Ażeby wszyscy kredytorowie W. Stanisława Poznaka byłego Pisarza Ziem: Oszmian: od każdego tysiąca zł: summ poszukujących się na majątku tegoż Poznaka po zł: Pol: 6 w czasie iak być może nayprędzszym do JP. Bohuszewicza Prowizora pomienioney exdywizyi na Sumpt tegoż Sądu złożyli. Rozkalkulowanie się rzeczoznemu Prowizorowi przed swoim Sadem zastrzegł, i powrót dla Kredytorow iesliby co od wydatkow z pomienioney składki pozostawało upewnić, oraz w przypadku niedostarczenia wyniknąć w miarę czasu odbywającej się exdywizyi mogącego, obmyślić środki, co do utrzymania żywnosci zamierzył, zdo Sady swoje Exdywizorskie iuz to z powodu odbywających się Gubernskich w tym czasie Seymikow, iuz to dla niegotowości strog, do dnia 20 Februrary ku terażniejszego odłożył. Gdyby przeto wszyscy kredytorowie do pomienioney Exdywizyi należący, uskutecznił wyroki powyższe Sądu Exdywizorskiego, i ażeby wiedzieli i terminie z odkładu przypaść mającym, stawili się przed tymże Sadem na terminie wyż opo sanym, ninieyszą Awizacyą do Gazety podaje.

Michał Pomarnacki Sędzia Ziem: Wileń: Prezydent Exdywizor:

Ioachim Kiepsz Sędzia Ziem. i Exdywizor

Felicyan Gadon Ziemiński Telszewski Pisarz.